

กองทุนเงินทดแทน กับกรณีลูกจ้างประสบ อันตรายระหว่างเดินทาง

พรเทพ ทวีภรณ์

ผู้บริหารสำนักบริหารบุคคล

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

ใการทำงานของลูกจ้าง ย่อมมีโอกาสที่จะพลาดพลั้งเกิดอันตรายในระหว่างทำงานขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอันตรายแก่กาย บางกรณีอาจถึงขั้นพิการ หรือทุพพลภาพ จนไม่สามารถประกอบอาชีพการงานได้ตามปกติ และด้วยเหตุที่ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของลูกจ้างที่ไม่ค่อยจะสู้ดีนัก การที่มีหน้าที่ในการหารายได้ไม่สามารถหารายได้มาสูครอบครัวได้ ไม่ว่าเป็นระยะเวลาชั่วคราวหรือตลอดไป ย่อมจะส่งผลกระทบต่อเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 จึงออกมาบังคับใช้ เพื่อช่วยเหลือบรรดาลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการทำงาน ให้นายจ้าง โดยจะได้รับเงินทดแทนจากกองทุนทดแทนตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ปัญหาที่มักเกิดขึ้นเสมอสำหรับการจ่ายเงินทดแทน คือ กรณีเช่นไรบ้างที่นายจ้างต้องจ่ายหรือไม่ต้องจ่ายเงินทดแทน และกรณีเช่นไรบ้างที่จะถือว่าลูกจ้างประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน ประเด็นที่น่าขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกามากที่สุดคือ กรณีที่ลูกจ้างเสียชีวิตระหว่างการเดินทางจะถือว่าลูกจ้างประสบอันตรายเนื่องมาจากการทำงานหรือไม่

ตามความในพระราชบัญญัติเงินทดแทนฯ เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างได้รับการรักษาพยาบาล

ทันที ตามความเหมาะสมแก่อันตราย หรือความเจ็บป่วยนั้น และให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น แต่ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และเมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตายหรือสูญหาย ให้นายจ้างจ่ายค่าทำศพแก่ผู้จัดการศพของลูกจ้างเป็นจำนวน 100 เท่าของอัตราสูงสุดของค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน จึงต้องมาดูคำว่า **"ประสบอันตราย"** นั้นมีความหมายแค่ไหน จากคำนิยามตามพระราชบัญญัติเงินทดแทนฯ หมายความว่า **การที่ลูกจ้างได้รับอันตรายแก่กาย หรือผลกระทบต่อจิตใจ หรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงาน หรือป้องกันรักษาประโยชน์แก่นายจ้างตามคำสั่งของนายจ้าง** ดังนั้นการที่ลูกจ้างประสบอันตรายอันจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทน จะต้องเป็นกรณีตามเงื่อนไขของบทนิยามของ คำว่า **ประสบอันตราย** ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทนฯ นี้ ถ้าฟังเพียงแค่ **ประสบอันตราย** ตามความเข้าใจของวิญญูชนทั่วไปยังไม่อาจจะถือว่าเป็นการประสบอันตรายที่จะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนเสมอไปทุกกรณี

สำหรับประเด็นที่น่าสนใจคือ อย่างไรก็ตามจะเรียกว่าถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงาน มีคดีเรื่องหนึ่งลูกจ้างเดินทางออกจากบ้านพักของลูกจ้างเพื่อไปเก็บเงินจากลูกค้าตามคำสั่งของนายจ้าง

และประสบบุติเหตุขณะเดินทาง แสดงให้เห็นอยู่ในตัวว่าลักษณะการทำงานของผู้จ้างในวันเกิดเหตุ ผู้จ้างไม่ต้องเข้าไปยังสถานที่ทำงานของผู้จ้าง และกระทำกิจอื่น แต่ผู้จ้างออกจากบ้านพักตรงไปยังบ้านลูกค้า เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ย่อมชี้ให้เห็นว่าผู้จ้างเริ่มลงมือทำงานแล้วแต่ยังไม่ถึงที่หมาย กรณีไม่ต้องปฏิบัติหน้าที่ถึงขนาดที่ผู้จ้างจะต้องเดินทางไปถึงที่หมาย และเริ่มต้นลงมือเก็บเงินจากลูกค้าจริงๆ จึงถือได้ว่าผู้จ้างประสบอันตรายถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานของนายจ้างแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4919/2538 ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงาน วินิจฉัยว่า จำเลยอุทธรณ์ว่า คำว่า “ประสบอันตราย” ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงานข้อ 2 มีความหมายว่าการที่ผู้จ้างได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจหรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานให้แก่นายจ้างหรือการป้องกันรักษาประโยชน์ให้แก่นายจ้างนั้น ผู้จ้างที่ได้รับอันตรายหรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานให้แก่นายจ้างจะต้องลงมือทำงานให้กับนายจ้างแล้ว มิใช่เพียงแต่กำลังเดินทางจะไปทำงานเท่านั้น ผู้ตายเพียงแต่กำลังเดินทางจะไปยังบ้านลูกค้ารายแรก การกระทำของผู้ตายจึงยังมิได้ปฏิบัติหน้าที่ให้แก่โจทก์ที่ 2 และยังมีได้ทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อโจทก์ที่ 2 ถือว่าเป็นการประสบอันตรายเนื่องจากการทำงานให้แก่นายจ้างหาได้ไม่ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกองทุนทดแทนชอบแล้วพิเคราะห์แล้วเห็นว่าผู้ตายออกเดินทางจากบ้านพักของผู้ตายเพื่อไปเก็บเงินจากลูกค้าตามคำสั่งของโจทก์ที่ 2 ซึ่งเป็นนายจ้าง และประสบบุติเหตุขณะกำลังเดินทาง **แสดงอยู่ในตัวว่าลักษณะการทำงานของผู้**

ผู้ตายในวันเกิดเหตุ ผู้ตายไม่ต้องเข้าไปยังที่ทำงานของผู้ตาย และกระทำกิจอื่นก่อน แต่ผู้ตายออกจากบ้านพักตรงไปยังบ้านของลูกค้า เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย **ย่อมชี้ให้เห็นว่า ผู้ตายได้เริ่มลงมือทำงานแล้วแต่ยังไม่ถึงที่หมายกรณีไม่จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ถึงขนาดที่ผู้ตายจะต้องเดินทางไปถึงที่หมาย และเริ่มลงมือเก็บเงินจากลูกค้าจริงๆ ถือได้ว่าผู้ตายได้ประสบอันตรายโดยถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานให้แก่โจทก์ที่ 2 ผู้เป็นนายจ้างแล้ว** ตามข้อ 2 แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ 16 เมษายน 2515 โจทก์ที่ 1 ซึ่งเป็นภริยาของผู้ตายจึงมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากกองทุนทดแทนตามกฎหมายส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 697/2522 ที่จำเลยอ้างมาในอุทธรณ์นั้น ในคดีดังกล่าวลักษณะและช่วงเวลาการทำงานของผู้จ้างไม่เหมือนกันกับคดีนี้ พิพากษายืน

บทสรุปสงท้าย ประเด็นที่ศาลฎีกาหยิบยกเอามาวินิจฉัยนั้น จะเห็นได้ว่ามีอยู่ 2 ประเด็นกล่าว คือ **ประเด็นแรกการเดินทางของผู้จ้างอยู่ระหว่างการทำงานหรือไม่** ซึ่งคดีนี้ผู้จ้างออกเดินทางเพื่อไปเก็บเงินจากลูกค้า ถือว่าเป็นการเดินทางเพื่อปฏิบัติงาน และอยู่ในระหว่างการทำงานแล้ว ประเด็นที่สอง คือ **การเดินทางของผู้จ้างนั้นเป็นเพราะคำสั่งของนายจ้างหรือไม่** จะเห็นได้ว่าเมื่อผู้จ้างได้เดินทางไปเก็บเงินลูกค้า ซึ่งข้อเท็จจริงยุติว่าเป็นไปตามคำสั่งของนายจ้าง ดังนั้น เมื่อผู้จ้างประสบอันตรายระหว่างการเดินทาง ผู้จ้างย่อมมีสิทธิที่จะได้รับเงินทดแทนตามกฎหมาย เพราะถือว่าอยู่ในระหว่างการทำงาน และเป็นไปตามคำสั่งของนายจ้าง

